

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИМІРЮВАННЯ БІДНОСТІ

Бідність як соціально-економічне явище властиве будь-якому суспільству та являє собою багатогранну проблему. Обмеження процесу зростання бідності, в першу чергу, в її найбільш небезпечній та хронічній формі, є важливим не лише з гуманітарних міркувань, але також з точки зору розвитку й удосконалення трудового, інтелектуального та фізичного потенціалу майбутніх поколінь. Саме тому питання щодо оцінки рівня бідності і її поширення зараз є предметом обговорення світової спільноти.

Для способу вимірювання бідності встановлюється так званий поріг грошових доходів, нижче якого особи не мають можливостей матеріального характеру для забезпечення свого життя, і який в свою чергу визначається мінімальними потребами людини. Вчені виокремлюють такі методи вимірювання рівня бідності:

- абсолютний, виходячи з сукупної вартості оцінки прожиткового мінімуму, який визначається нормативним методом за допомогою науково обґрунтованих нормативів споживання, тобто прожитковий мінімум – це та вартісна величина мінімальної кількості продовольчих та непродовольчих товарів чи послуг, яка є достатньою для того, щоб забезпечити нормальне функціонування людського організму; абсолютний підхід – це той підхід, за якого індивід є бідним, якщо не в змозі або лише по-мінімуму може задовольнити хоча б базові й головні для себе потреби – це необхідність у житлі, одязі, їжі і так далі. В рамках абсолютної бідності також можна виокремити такі рівні: злидні (найбільш крайня форма бідності), потреба (брак в необхідному) та незабезпеченість (помірна ступінь бідності).

- відносний, виходячи з якого, людина є бідною, якщо не спроможна забезпечити собі те життя та ті потреби, які зафіксовані в тому суспільстві, в якому вона проживає. Учений Пітер Таунсенд був одним з перших основоположників даної концепції відносної бідності. Тут слід наголосити на використанні медіанного показника рівня доходу. У різних країнах цей показник звісно різниться, проте визначається загальноприйнята межа відносної бідності від 40 до 60 % особистого доходу. Тобто, згідно даного підходу, людина є бідною, коли перебуває за цією межею, нижче 40-60 % від середнього рівня доходу. Говорячи про Україну, то тут межа відносної бідності становить 75% від медіанного показника доходу.

- суб'єктивний, заснований на дослідженні громадської думки про рівень низьких або недостатніх доходів.

Дослідники ще виділяють первинну бідність та вторинну. Відмінність полягає в тому, що за первинної бідності людина чи сім'я є бідною, незважаючи